

Inspectie Kamsalamander poel Zaarderheiken 2019



Ing. R.A.J. Pahlplatz
11 maart 2019

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies



1. Inleiding

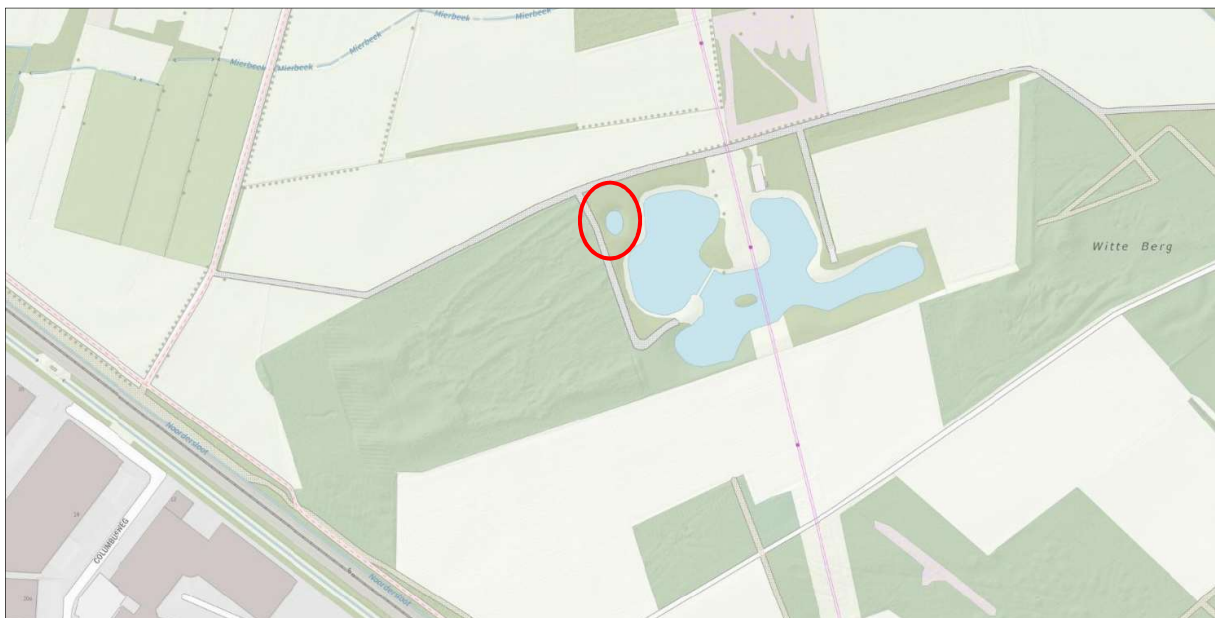
In Parc Zaarderheiken wordt in de komende jaren de golfbaan Heyerhoven aangelegd. Onderdeel van deze ontwikkeling is het opschonen van de poel ten noordwesten van de visvijver. De poel en visvijver zijn op figuur 1 aangegeven. Het water van de poel ligt na de inrichting van de golfbaan aan de rand van een van de fairways.

Bureau Meervelt is verzocht de poel te bemonsteren in verband met de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën. In een straal van ruim een kilometer zijn onder meer de habitatrichtlijnsoorten Heikikker, Kamsalamander en Poelkikker bekend. Op 25 februari en 6 maart 2019 zijn aan de poel twee veldbezoeken gebracht. Voor zowel Heikikker als Kamsalamander is de periode februari/maart geschikt om migratie naar de voortplantingswateren waar te nemen en/of volwassen individuen in het water aan te treffen. Poelkikker komt doorgaans wat later uit de winterverblijfplaats maar gezien de warme dagen in februari kan ook deze soort al actief zijn.

Kamsalamanders (adulten en larven) zijn bekend uit de Noordersloot, ten noorden van de Heierhoevenweg. Een bekende voortplantingslocatie in de Noordersloot ligt ter hoogte van de kruising met de Greenportlane. De sloot is hier lang waterhoudend, heeft een goede waterkwaliteit (staat onder invloed van basen- en carbonaatrijk kwelwater) en heeft een begroeiing met enkele zeldzame soorten waaronder Drijvende waterweegbree en Vlottende bies. Ten zuiden van de Heierhoevenweg zijn incidenteel waarnemingen bekend. Recent is echter bekend geworden dat de populatie ter hoogte van de kruising van de Greenportlane sterk is gegroeid. Hierdoor is de kans op aanwezigheid in de omgeving toegenomen.

Op 6 maart is de poel bemonsterd met een steeknet.

In deze notitie worden de resultaten van de inspectie toegelicht¹. Daarnaast worden, indien nodig, mitigerende maatregelen geformuleerd of benodigde vervolgstappen toegelicht.



Figuur 1: Ligging van de poel en de vijver in Parc Zaarderheiken (bron: Limburg Atlas, 2019).

¹ Om de resultaten goed te kunnen interpreteren is enige kennis van de beschermingsregimes volgens uit de Wet natuurbescherming en de Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg (Gedeputeerde Staten van Limburg, december 2017) nodig. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de uitgevoerde quickscan: Quickscan natuur Parc Zaarderheiken 2018 (Bureau Meervelt, oktober 2018).

2. Resultaten

Tijdens het eerste bezoek werd vastgesteld dat de poel diep ligt ten opzichte van het maaiveld en de randen sterk zijn begroeid met wilgen (sp). Bemonsteren bleek niet eenvoudig door de vele wilgen, die ook in het water wortels en opslag hadden. In droge zomers valt de poel (geheel?) droog, waardoor de wilgen verder de poel in groeien. Hierdoor is het water in zomerperioden helemaal beschaduwd en is sprake van een sterke verdroging door de extra verdamping van het blad van de wilgen. Daarnaast hebben de wilgen een sterk eutrofiëring effect op het water door de bladval. Tijdens het bemonsteren bleek de poel nagenoeg levenloos te zijn: waterplanten ontbraken en waterdieren werden niet aangetroffen.



Figuur 2: Voorjaar 2019: veel blad, geen waterplanten, oevers geheel begroeid met wilgenopslag.

Kamsalamanders of andere amfibieën werden niet aangetroffen. Op grond van de aangetroffen situatie in de poel is voortplanting van amfibieën niet te verwachten.

3. Aanbevelingen

De aanwezige poel kan sterk in betekenis voor amfibieën toenemen door het nemen van beheermaatregelen. Hiervoor zijn een aantal algemene richtlijnen te geven.

Ten aanzien van de inrichting:

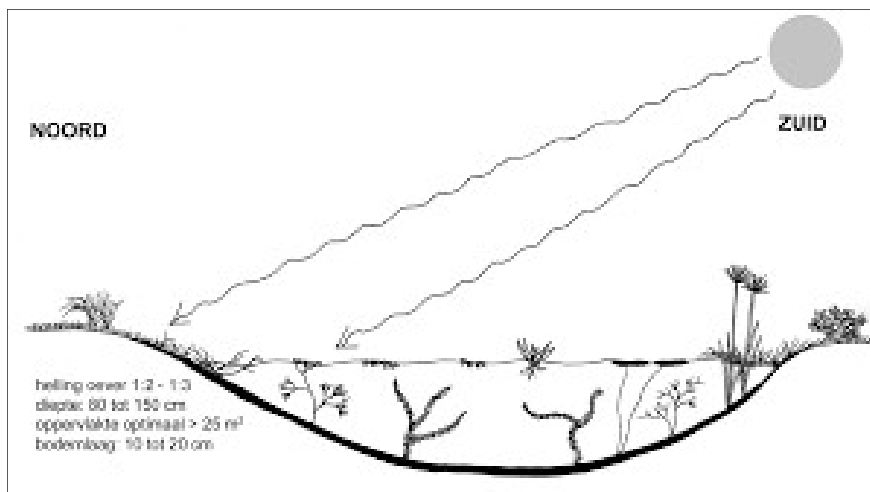
- Zorgen voor voldoende zoninstraling;
- Delen met ondiep water creëren (waardoor water sneller opwarmt), vooral gunstig bij noordoever. Het talud (hellingshoek) van een poel is bij voorkeur 1 : 3 of minder, zeker aan de noordzijde;
- Voorzien van voldoende watervegetatie, zodat ei-afzet mogelijk is en schuilmogelijkheden aanwezig zijn;
- Diep genoeg, zodat de poel water blijft houden tijdens de larvenfase;
- Vermijden dat vis in de poel aanwezig raakt;
- Droogval eens in de paar jaar (tijdens warme zomers) is gunstig: Roofvis overleeft dit niet waardoor de poel in het daaropvolgende jaar vrij is van predatoren.

Naast de poel is de inrichting van leefgebied op land ook belangrijk:

- Voorzien van een soortenrijke vegetatie (met dus een grote variatie aan insecten);
- Aanleg van structuurvariatie zoals hagen, houtwallen, boomgroepen en houtrillen in de directe omgeving van de poel;
- Dood hout laten liggen, dit kan geschikte overwinteringsplaatsen bieden.

Onderhoud aan een poel is eens in de zoveel tijd nodig (afhankelijk van de snelheid van dichtgroeien). Hierbij wordt geadviseerd:

- Uitvoeren tussen half augustus en half oktober. Er zijn dan weinig amfibieën meer in het water aanwezig.
- Maximaal de helft van de poel (oever, sliblaag) schonen;
- Materiaal dat uit de poel komt wordt op de oever gezet, zodat eventueel aanwezige dieren weer naar de poel kunnen terugkeren.



Figuur 3: Schetsmatige inrichting poel voor amfibieën.

4. Conclusie

Tijdens de veldbezoeken zijn geen (beschermde) soorten amfibieën waargenomen. Nader onderzoek wordt op basis van de huidige staat van de poel niet nodig geacht, geschikt voortplantingswater is niet aanwezig. De poel heeft na opschoning wel potenties als voortplantingswater voor verschillende soorten amfibieën.